

ЧУРАПЧЫ
УЛУУБУН
ХАБЫАТА.

ХАҢЫАТ
1931 СЫЛ АЛТЫННЫ
15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР.

№ 15 (7968). ♦ 1996 жыл олунньу 6 күнэ. Олутурунньук ♦ Сыаната—592 солкуобай.

Улууэска хайаайыгмааһын хайа талбыт формата сайдар. Ону тэс идэтигингэ уонча кооперация-лаһыга үлээтэһингэ хайыска ыһылдан олоххо киирээ.

Мин «Мындагайлы» табакчысыбыз хайдах үлө-
лүткө-хамсаан ийарин туһунан көпсирегер кини
председателин солбуйааччы Н. А. ФЕДОТОВТАН
көрдөстүм. Николай Афанасьевич бу «Мындагай-
лы» табакчысыбыз өссө союз эрдэгиттен кыла-
йынай зоотехнигынан бэрт тапжарымдаахтык үлө-
дөбөтүн билдэбин. Кэлин сиздерге союзка сол-
буйар директорунаа эмне үлөдүр. Ойон даба-
ны, үгүс элбэх аарымдары онгоруон, хайаайыстыбыз
государственной былааннарын толороругар ды-
намдараах үлэтин шытара. Бу да сырымыбар элбөх
элемдээрлаах, былааннараах олооругар түбө-
лөн көрсөтүм.

—Издан днэ... Үүнэ табаристиба үлһиттэ, чы-
һыһадырттан туттарбыттарын аахсан туран, бу ая-
ныт саны талордубут. Эг эмээ, дьиникэн, туолло кыах-
тых этэ эрэри, сыаната кыра буолан, 70-ча убаһа этиэ
кытааныа-лаппакка олоробут. Бу сый бастаан кварта-
лыгар тутуһан, дьоммутун хамсатыа ытабит.

Табаарыстыбы 599 анх сүүдхлэх, илнэгэн манарь 287, өтөөг эмэлгята 905, ал шнгар бнэтэ 493. Ону та-
һуһан бийлэл бнэгэ тахсар 80-д төбдөөхлүт. Бнгр
570-д бнэлэнхлүт хнбэт.

— Николай Афанасьевич, эти смелые сыщики из Москвы
булояны турской дин, ыя, бу салламы кайлах ин
ага-саламат сайынчаароо булалынармыкын?

Бүгд элчингү күүрдүк, биз ахсаанын элбүтүхүнт.
Сылгыга иттиңиз үлээтөлхө эр бу салааны сайына-
рылаа сөн. Верхоньскайтэн 6 атыры, бир очко элэр
чыла түгөлдөрү атылган аяланыпты. Плом-ууоту
ыгыбайт, сыйга племенной салгыланыхаа. Билгүн:
биз племенной салгыларым сүттаригар 52мөл солк
потанины ыдыбайт. Сылгыга сөптөх база бээр.

Байгас жер-билэ сымдаарын курдук, силэсэ аэснотэ аэснотэ үүнүтүгүр элпэтинизэ суох сыбаныннан, бы-
Ыл фураж булук байбэбилитэр суох. Ошон ити сылы-
сэ барылалыт 52 мал солк. дотациянан фураж аты-
лаһан снотэ сымдаабыт. Бу аэснотэ сайын барыта 1713
тонна от оттоһо, итинтэн ынах сүнүгүтэ 610 тонна сил-
ыта 500 тонна от угууһа. Мантан орлута сраховой
фондага түгүлүһө.

Кыстыкка салтып аныалыкка кырыз гылы. Быйыл тыга убагыны лопта кыттыбыт. Сылгыны мээрэйлээһин, кыл-кынылалым үлэтэ бүтэн, билигин үчүөт ната өлөрбүт.

—Силгы ахсаанх эбицлэнь сөө эбэт Ити табаарыс-
табада. Оттоон чааһындар сугагыары хайдах буолуой?

—Дээ, ялгиз бү хүмүүртэ мундахаары сэлдэбүт. Агш кэһилсөнтөр башыаһаһын бараа, сэлгынэ көрө кэһилэртэ суох буолан, дэһнэ арайаһыттар, Илэн баһын батыстахлытына табылма этэ. Манна чаһынай, кээд сэлгынэ уонна таһаарыстыба сэлгынэн көрүүү аһуэрэлэа ыһаахлыт. Көрүү-өстүн иһэн чаһынайдар рэцекка башыаһынан төлүкүтэртэ. Огтох сэлгынэ сэлгэ араа буолданын онугар элпөтүнөр суолун тобулдабыт. Мөһсөһүннэ, чаһынай да, коллективна? көрүлүр сэлгэ да тэһиэ сөйдарын ситиһэртэ соруаһабыт. Ол түмүгэр чэһэки себестонмэстаах эттэһнэ элпэбэ.

Смелен смара, кэлэр смлга бнлгэлэснннэ, туох бээр
ороскуотун салгытын кэлтэ, барыстаах далайы сөл.
Од күрдүк, бүгүнтү аарыман, 45 тоона эт туттарыла-
мизда. Ити суотугар үлбүттэр хамнастар, смалгыта
тахымбыт бары ороскуоту нахпыт үрүлүс, мйга 700
гнл, солж, буолуоза. Итинэн 20-ча үлбүтл хяаччылах-
ка сөө күөдүк.

—Саягы туурунан калсагынбыт. Аны мнэх туурун-
гэр саргалтаткы.

—Эпнитим куржун, 287 миактаа, барымалаанын бы-
кытынаа, 188 миак төрүөрү өөрүөрү. Очотугар 14-15
миактыкыт маада буулар. Табаарыстыба работайла-
рма чаамай үүтүрүн килээрэн туран, 250 тоно кур-
да үүтү туттарыахха сөп эта. Ынах эта 18 тоно
буулаа үүтүрүн килээрэн туран, 250 тоно килээрэн туран. Ити

ада 80 жилийн бу сүлжэ дэл ихсийн ортотунаа 700 туйл
салаа хамнастан үлдэтигээрхэ сөн. Билигийн 124 рабо-
чидаахыт, Оюун 44 жилийн хайлах хамнастнырт тоа-
хуйгээрхэ шалла.

— Үийнхэн тэйн нэстэх, үлэрдлэх буудалдугут, түүх эмэ цмүүхэр тахсан эрмэлэр дүө?

—Балаймынныг үзэхийнхэм хамсаалтаа буулго. Баан кредиттэр уонна уонунан ладыллар араса тэрэлтээртэ бнэрэр иһэнн 785 мөл. солж. бээр. Оттон илар иһэнн үс тэрэлтэрэ 239 мөл. солж., үүккэ доттиңкэ 125 мөл. солж. энтэ 72 мөл. солж. Бэртэ 740-ча мөл. солж. Иһэннэ үлхиттэр хамнастара 200 мөл. солж. үүккэ хаалар туруктаа. Хамнаһы төлөөтөхүтүнэ, бэнтэ уонна тэрэлтээртэ иһэтэбит соһулалларымтан тийэр

—Саямгара харарынан көрдөххө, кийи сөнөлтө тү-
нэр. Иншкеттин хайдах олоруохха, үлээнэххэ сөбүө?

— Кооперациаланань уялда садалална. Бу түбэтэдэ бидэбт рогомжухутар сөө түбэнэр үзэнэ-хэмжэнь ындаахтайхт. Россия сорох уобаластара, кыраайдара сымнагас климаттаахтар. Кинилэр Чаянов үөрэтинишэнь кооперациянь түүх дэ тутулуурь сөөх олохтуохтарын

ХАГААНЫНААНЫ МЕХАНИЗМА

өн. Өтгөн бийлгэний тухай эрх ордук сибээстнэр, сэтгэмнэр, бичрэх түмэргэ күнэйэр. Бу сэдэ 8 ыйдаах *тим-ингэ* сэтгэ түрүүлэйлэ үлэжирбүтнэр-хамсырбүтнэртэйгэр буудул. Онон даганы субэзээн тутуснутуулан ололорго габарарсынабалан хамдагыннау.

Көстөрүн курдук, көрлөрүүдүбүт сөзгөйлөр. Ол эртен урукку, эрдэгдиз саткындарбег, кыдылгыт кирбиңдөргөт көрөдизилдэрингөн булаларына, кыахпыт улахан дин салгыбын. Олору туфамкыахпытан наала. Онон хаһааыстыба ийинчи хаһааыстыбаны кыталаных дуосабар төрүтүгөр тарийдэххэ, хаа сыха ахсан расчеттары, адымдары онорон, былаан туолуутук арыстатххэ, ийинчи барытигөр сыхахтар түс иптэрийгэсэрин көрдөххө, хаһааыны тахсын сөл курдук. Халобур, сүөсүһүт, наныыкыт хонуу үлэһиттэринтэн, бурдук сыматтаа эмиз тутулуктаахтар. Онон бородууксуйаларын хайа эрч бирийианын бөйг-бөйгөз тиксийиннэрэр, хардариты барсэр-илсэр усулуобулаты үөскэтпидилэхтэххэ быһата, ситэрсингөн биэрэр уруулуу салаалар. Отгон ханнык эрч бирийианын уосойга угуохтара, ол угулуубут бирийиан хаһааыстыба ахсааныгар киирэн, эрсиргөз сымдыахтаах.

1 Дээ, манайхаа асар суотуур, сымпаралары сымай-
длар, нийнхи сымлары бэрлэт-бэрлэт ото жөрөр, ийэн
бигэрэр специалист-экономист наада. Бийнги 4 сым буул-
ди экономийн суох үлэтэбинийт. Бу рынок кэингэр
ол эрднэтэ суох тымнан күөл ортотугар кшэрэн баран
палата үрдөрүн тэгэ, өксөбөр аата суох. Бийнги хайа-
бастыба дэону дуотабар тэрүүтүн эрэ үлэтэбинийт
сөө. Холобур, кымыл иштэр фермада 8 киши сайыл ти-
рингигэр объект тутан бигэрдилэр. Итиннэхэ маары-
мыр натуровы дуотабары огостуохха. Тоёо табыллы-
бат буолуой?

— Николай Афонисевич, үгс суутгаалинаардаах-аа-
дымаардаах, түмүктээлиингэрдаах кэпсээниг иһин ба-
лымбы. Бу үүмүт сэд үлээр албах сийлиһимэри араа-
дыт.

Бүтээгдэхүүнтэй гурав түүхтэрлэн өнгөрүүлэх сөрөн өндөрлөхтэй буюу. «Миндараагийн» халчтайхамтныг эбэ-
бинэстэх тайлбарыгтай бийнхитанан арванжиг шийтэр
үлээгэж хамсан калла. Уруужуу совхоз эрдэххэ нмал-
лыгын үлээж кирбинээр сүүнү илгитигэр, сир үлээг-
тэр кыалла иликтэр. Дьон өнж-санзата чааһынай илгэ-
рээжэ охуубута билээр, күүсгээх. Ол сайн от үлээг-
гэр илэ-бодэ кистэр; мэргэжй бэйэ сирин малай баран, он-
тон зөөж, таблартыгтай сирин өгтөөлүнч үгэс курдук
буулаа. Техника үлээгтэрэ сайн техниканы унхы-
гуера түүтүүлэр, уматыгжа ороскуоттара уолсайга ан-
хыалара, оттон сүүсүшүүтэр үлээгэж халаларан уруу
оттуу бираллар аян дьону сохулпат, пачимпат. Көн-
шиндэргэ таблартыгтай өрүүтүн техниканан уонна
уматыгжын коммеханизатордэргэ курдук көрүлүбэр

ҮЛЭЛИЙРГЭ БАҒА УЛАХАН.
ОННО ӨЙӨБҮЛ НААДА

Бу күнләрнең улууспут айар талланнахтарын икки ху-
ннәх муниһахга буолан ааста. Кини үлэтнүгөр респуб-
ликаҥаҥы культура үлэһиттэрин илэһэрин үлэтэр куор-
сүрүн специалиһа Л. М. Дохунаева, Норуот айымнык-
тын дьыһтн музыкаҥа салаатын сүрүн специалиһа А. Н.
Семенов, композитор В. А. Зырянов, мелодистар ассо-
циацияларын бырабылалыһаатын чилиһнэ, мелодистка Г.
Г. Мамонтова кыттыһы ыһылар уосһа, үлэһэрин-хам-
наһтарын кэһсэһн, соруктары иһан туран, олохтоох айар
талланнахтарга практическай семинары тарийһн ыһы-
тыһлар.

Муниципал кыттымалыктарга, ошу тикниги, Чурапчытаабы гимназия, Диринг орто оскуоланын үөрөнээччилерин, учууталдарын, «Диринг уоттара» литературный түмсүү чиликчилерин кытта көрүстүлөр, мелодистарбыт отчот-концерттарын тейилдилер.

Бу муньһах үлэһити түмүгүнэн уус-уран айымньыны суруйааччылар уонна ирэмэни айлааччылар «Чурааччы» дьин ааттаах холбоһуктаах биһир түмүккүлэрэ тарылланы. Түмүкү сэмбэриин председателини Россия културатын үтүөлөөх үлэһити М. А. Герасимова, чилиэннэриин култура управлениетын үлэһити А. И. Эверстова, киниизэммит библиотечнай система үлэһити В. А. Платонова, уус-уран айымньыга С. Р. Данилов, мелодистары кытта үлэрэ П. Ф. Кобельников талыллынылар.

Муниаахха кыттыбиттар синалым үтүө өрүттээх улун тэниртээр сорукаллылар уонна автордар айимыыларын бэстэртээн таһнарымга, араас дыаһаллары ытыгы айар талааннаахтар фондалара тэриллэринэр, манааха улуус, нэһилиэктер дыаһалтэлара, тэрилтэлэр, хаһаайыстыбалар көмө ыгороллорутар эриэстэлэрин бэлтэдилэр.

Дьоһуннаах болгоно сурууларга, ырыны аһарга холо
пооччулары үөрэттигэ, дьонурдарын сайыннарынага, айар
үлгүгэ үүткөн иһэр калуаннаа иһтигэ сурулунна.

Мяг талзанинахтарбыг бу түмсүүлээр кишилэр үлэ-
ниргэ дуулуурдара улаханыг, омохы өлбүл налзатын
ассе тэгүл көрдөрдө.

«СО» корр.

ТАБААРЫСТЫБА

Харчыга наймалзан ототуохха сөө. Ол эвенно дьонуи хармаһытар киирэр. Техника, уматык уопсай буолла-
дына, бу тоҕо табарыстыба хаасатыгар киирбэт? Оҕо-
тобууттарыгар хамаас задыстыһнар ээ, расценка бь-
һымынан. Дьэ, балар түмүктөрүөр туох үлэтиийи
ороскуот өртүгэр эрч аһыһылар. Кыһларин өртүгэр
суохха дылы.

Табдариестыба сн колхоз курдук натуралан дадамы, каршынан дадамы үлэинттерин кытта ахсаан оностуон сөн буолалаа. Оттон биллэнти бирнэмэз сөн түбэһиннэрэн, баря үлэинттергэ хамнаа хаа эрэ бырыһыаан натуралан (этинээ, арымнан) эбэхээтэлэннэй биэрини олохтуохха сөн. Бу биллэн турар, күһэллшттөн, оноһуллубут бородуукеула атымга тахсаан испэтин быһымытынан. Маньагынан бюджетнай тэрилтэлэр хамнастаро улэатан испэтин ахсаан ону экиирэтиннэрбээккэ, биир сума үстата расценния үлэрийбита сөн.

Табаристанга бэрбыдылангата үлэнттэрин киингэр олчуоттуур эбээһинэстээх. Бу киини умнууга хаааллар, дьаалатынан уһуннарыллан кэлэ. Ол кэпэ үлэни ирдир уустутурда. Хонтуора үлэнттэриттэн сабалаан үлэ режимин тутуспат буолуу үүжэ-түһүнэ суох салгы барар кыахтаныа. Ханнык бадарар үлэбит үлэбэ эппэтинээһини мыйгынынарына, мыйдым-тобуллуу тахсара чуолкай, ол ыраахтан кэлбэт. Онон табаристанга кылдат буолбутутар мыйгыты лав бастаан киин директорыгар, нэһилээх дьаалататын баһылыгар Н. Г. Михайловка туруоруоду бадарылар.

Үүсмүт сэлгэ үеһэ ахтан аварьмаллибьт 44 үлэлһнтэ хамнаастыгьлар уолна нэстэн төлөрүйгэртэ үгүс-элбэх суоттааһыннар, санга салаалары сэйимнарыны курдук үдэлэр күүтэлээр. Хайзаймстыба иһнгэр хайзаймсты-баина төрһөнөн үдэлһнр табыгастаах дээн буолла. Олор-го барьаларыгьр аагьар-суоттуур экономийы булан үлч-лэтэр наадалта кестөн турар суол.

Переработка сырья этих отраслей требует бережного отношения к природе, поэтому в настоящее время в стране проводится политика охраны окружающей среды. В связи с этим в настоящее время в стране проводится политика охраны окружающей среды. В связи с этим в настоящее время в стране проводится политика охраны окружающей среды.

Түмүктээн итгэххэ, бары рабoчaйлар, сых саалааач-чылар, спецaлиcтaрa өсoн тoгүд түмcэн, итэүэни-бы-һарaһы cуоттaнaн көрөн бapан бшр cуолу тaлaн, илин-и нымпaрышыл турaн үлэилэхтээхит. Очтотугар эрэ иcтэи-күүстэи төлөрүдүүххэ, дьолу хамнаcтaмaххэ, үлэ-лээх оорууоххэ cыл. Сорук да ол эбээт.

А. ЕФИМОВ, «СО» общ. корр.

БЫЙЫЛ САХА СИРИГЭР КӨНҮЛ ТУСТУУ САЙДЫТЫН 40 СЫЛА БЭЛИЭТЭНЭР

Үрдүк чыпчаалга таһаарбыт спорт көрүнгэ

Быйыл Саха сиригэр, ол иһинэр Чурапчыга, көнүл тустуу сайдытын 40 сыла бэлэттэнэр. Бу сыллар истэригэр саха көнүл тустууттара Россия, Советскай Союз, Европа, Аан дойду, Олимпийскай оонньуулар чемпионнарын үрдүк ааттарын ылылар, бэйэлэрин айыһах ахсааннаах норуоттарын планета бары дойдуларыгар атыртылар.

Эмнэ быйыл Олимпийскай оонньуулар сангардылаан төрүттэммиттэрэ 100 сылын туолуутун, аны сайын АХШ Атланта куоратыгар буолар XXVI Олимпийскай оонньууларга 180-ча государство спортсменнара, спортивнай салайааччылара үөрүү-хөтүү, спортивнай ситиһилэр быһылыгыгар-майгыларыгар бэлэттэнэхтэрэ. Бу 100 сыллаах улауканнаах олимпийскай күрэхтэһиннэр медалларын көрө илик государстволар билигин да арыһаа суохтар, оттон Россия иһинэр киирэр кыра Саха Республика катта иккис кыһаа көмүс, иккис үрүг көмүс олимпийскай медаллар хайаабыннанын буолар. Ордук үөрүүлээхэ—бу медаллары аҕалыт билигин кэм чулуу тустууттара Роман Дмитриев, Павел Пилигин, Александр Ивьянов Чурапчы сиритэр иһиллэн тахсыбыттар. Бу улахан ситиһин хантан төрүттээхэ, бастагы хардылааҕа, бүөбүлээһиннээхэ, толорооччуларга үгүстэргэ биллэр. Ити эрээри олор кимнээх буолаллара, баҕар, сорохторго, ордук кэлигин ыччаттарга, биллибэт буолуон эмнэ сөн.

Олоххо туох эмэ санаа, кийи билбэтин киллэрин олус чычыктыа суох суолуун барбат. Ол эрээри ону өйдүүр дьон, ордук салайааччылар баар буоллахтарына, санааны олоххо киллэрин чычып түһэр. Билигин санаа көрдөххө Дмитрий Петрович Коркин олохун дьолугар аан бастаан үлэһин кэлбитигэр Одьулуун оскуолатыгар аһамыт эбит. Ол дьоло дьон кини Одьулуунга көнүл тустуу секциятын тэрийэн ытыгыгар ханнык да көбүр сыһа да суох сиригэр оччотоору колхоз бырабыланынатын председателэ Т. Г. Тоскин «эти-үүтү дэлэппэт тустууга» маат оҕостоллоругар аһаан, сүбүү аһылыгыттан быһаан турар, үлүгү тэбистэхтэрин ахсын солоһону көҕүлүүрү, ыраабы өтө көрөр кийи эбит буолуо. Эсэ Ада дойду сэринтин иһиннээри сыллартан Тимофей Гаврильевич хайыһарынан, велоспедынан уонна атах оонньууларынан дьарыктаммыт, спорт кийи доруобуйатыгар туһалаабын, үлэ чаһын кэлиһтэн тустуу курдук спорт нарахан көрүгүнэ дьарыктаммыт ыччаты араас куйаҕан дьаалыктартан тэбистэхтээһин өйдүүр буолан Дмитрий Петровичи күүскэ өйөөбүт эбит.

Д. П. Коркин Одьулууннаагы үлэтэ суола-һиһэ суох хаалбатаҕа. Кини бастагы үөрэнээччилэригэр Иван Федотов (билигин ПТУ-13 учуутала), Николай Собакин (Одьулуунга олорор), Гавриил Артемьев (Мындабааһыга олорор), кэли Чурапчы тустууктарыттан иккис кийинэн ССРС спордун мастарын аатын ылбыт, 1964 с. Дьоккуускайга ытыллыбыт Бүтүн Россиятаагы күрэхтэһингэ алтыс миэстэлэммит, республика күрэхтэһиннэрин хас да төгүллээх призера Федор Винокуров (өлбүтэ) көнүл тустууга Саха сири иккис чемпионатыгар кыттыбыттары уонна хамаандааһа үһсүс миэстэ буоларыгар үгүс сырларын биэрбиттэрэ.

Дмитрий Петрович Одьулуунга биһир снл үлээһэбин кэниэ, бу көнүл тустуу ыччаты, ордук чорботон оскуола ордолорун иһингэ улахан суолтатын өйдөөн, Чурапчы орто оскуолатын директора Г. Д. Ефимов Дмитрий Петровичи ити оскуолага учууталынан туруорсан киллэрибэ. Гавриил Дмитриевич, кыра да буоллар, тустууга андалаах сааланы туттарбыта.

Д. П. Коркин үлэтин бары өртүнэн өйөөчүһүн, таалааннаах тустууктары булан аҕалан секцияга дьарыктаналларыгар угуулааччынан, үгүс түгүннэргэ материалнай өртүнэн өйөөчүһүн, тустуу маатын, тустууктар формаларын булааччынан, оройуоннаагы спорткомитет председателэ А. К. Софронов буолбута. Афанасий Карконович салаата иһингэр үгүстүк туруорсан, бу сака дьаала, сараалаһын өйөөрүтэр элбэх үлэни ыллыта. Ити аһаҕа үлээһэбит ССКП райкомун бастагы секретара Степан Николаевич Ноговицын, райсовет исполкому председателэ Семен Александрович Иванов оройуонга спорт сайдыытыгар улахан көмөнү оҕорбуттары, спортивнай физкультурнай үлэ турууга, сайдар кэскиллэрэ ССКП, ЫБСЛКС райкомнарын бюрокатыгар, пленумнарыгар, райсовет исполкомугар, сессиятыгар хаста да көрүлүү-бүтүрү, кэскиллээх быһааныгар оҕоруллубуттары, үлэхчирчэ көрүлүбүтэ. Ол иһингэр көнүл тустуу сайдыыта биһир иһинки күөһүгэ турар спорт көрүгэ буолбута.

Чурапчы бастагы тустууктары. Ити үөһэ ааттаммыт Одьулуун уолаттарыттан ураты Чурапчы сэлэниһээтигэр тустууну өрө таһаарыбыт айыһаа суох бастагы тус-

туулар бааллар. Олор кимнээхтэрий?

Баэтатан, ССРС спордун мастарын аатын ылбыт, республикага көнүл тустууга 7, хаһааһа 3 түгүл чемпионнаабыт, Саха АССР спордун мастары буолбут, сахалартан Россия, Союз түһүлгэлэригэр бастахылар кэккэлэригэр тахсыбыт Максим Сибиряков.

Виктор Кривошапкин—республика көнүл тустууга, хаһааһаһа призера, Омскайдаагы физкультурнай институту бүтэрбитэ, учууталаабыта, спортивнай үлэһэ снлдьыбыта, билигин республика Президентин аппаратыгар үлэһин.

Василий Шадрин—республика көнүл тустууга чемпионаттары хас да төгүллээх призера, Россия «Урожай» ДСО-тын Кини Советын күрэхтэһиннэрин кыттылааҕа. Өр сылларга суолу тутар-өрөмүүнүүр учаастакка үлээһитэ.

Сидор Попов—СР спордун мастара, көнүл тустууга уонна хаһааһаһа республика чемпиока, элбэх төгүллээх призера, Россия «Урожай» ДСО-тын Кини Советын күрэхтэһиннэрин боруонса призера. Бүтүн Россиятаагы күрэхтэһиннэргэ ээтинс миэстэлээт. Сидор Егорович 10-тан тахса снл устата оройуонун чыһин инардас тустууларга көмүскээбитэ. Кэли кини көбүрүгэ 1993 с. сайын Чурапчыга буолбут «Тустуу сулуустарын» көбүрүгэр тахсыбыта. Урукку өртүгэр хайыһарга, волейболга күрэхтэһиннэрин ахтааха, 30-ча снл оройуон спортивнай чыһин көмүскээбитэ.

Петр Николаев (Томмот)—республика көнүл тустууга чемпиока, хас да төгүллээх призера, Россия «Урожай» ДСО-тын Кини Советын күрэхтэһиннэрин призера. Билиһилээх меканизатор.

Семен Неустроев—СР спордун мастара, хаһааһаһа республика абсолютнай чемпиока, көнүл тустуу республикатаагы күрэхтэһиннэрин призера. Үлэһин кэмин устата суоллар, ону ол дьаһаҕа, оһоһорор Россия «Урожай» ДСО-тын Кини Советын күрэхтэһиннэригэр тийэ кыттары. Таһаарылаах үлэтэ «Волчок Знак» орденнэри бэлэтэммитэ.

Павел Макаров—Д. П. Коркин секциятын бастагы үөрэнээччилэригэр биһирдэтэрэ. Мин сымсат буоллахпына, уонча снл оройуонун чыһин көнүл, хаһааһаһаһа тустууларга көмүскээбитэ. Биһирдэтэр миэстэлэргэ республикага киирбэтэр да, хамаандатыгар наадалаах очколары элбэхтик биэрбит бөҕөс «Сельхозтехника» холбоһукка едсараабыта.

Михаил Петров—бастагы секция үөрэнээччитэ, 5-6 снл бэрт тахсылаахтык оройуонга көнүл тустуу, хаһааһаһа күрэхтэһиннэригэр кыттыбыта. Михаил Лукян уһун кэмгэ промкобиннааҕа етоһардабыта.

Иван Дьяковскай (Чычылаах Вэня)—республика көнүл тустууга чемпионаттары кыттылааҕа. Тустууга үрдүк ситиһиллэр көрдөрбөтөһүн иһин, сүүрүк, ордук аһаһыт быһытынан биллэр спортсмен. Нуучча аһаһыгар республика 3 төгүллээх чемпиока, Далиһаа Восток 3 төгүллээх призера.

Антон Макаров—Чурапчы үгүс спорка сүтүрүһээччилэрэ биллэлэриннэ, тустууга мунгура суох бэринилээх спортсмен этэ. Республика күрэхтэһиннэрин кыттылааҕа, хаһааһаһаһа тустууга хаста да миэстэлэһэ снл ыбыта, оройуон элбэх төгүллээх чемпиока. Ылар ыарыһа иһиннэ бийиги көккэбиттэн аһаһа эрдэ иһиэ барбыта.

Кэбээһинтэн кэлэн олохсуйбут Федор Эверстов—көнүл тустууга республика күрэхтэһиннэрин призера, Россия «Урожай» ДСО-тын Кини Советын күрэхтэһиннэрин кыттылааҕа, олус илэһи кэмэ суох суолу тутар-өрөмүүнүүр учаастак тракторһа буолан, бэйэтин кыһын

снлэ туһаммакка эрдэ тустууттан туораабыта.

Оччотоогу МТС-ка трактористын снлдьыбыт Николай Давидов Дмитрий Петрович бастагы секциятыгар снлдьыи тустууга үһүбуллан, республика биллэр тренерлэригэр биһирдэтэрэ буола үүмүтэ. СР спордун мастара, үтүөлээх тренерэ. Тустар сылларыгар хаһааһаһа республика чемпиока, призера буолта. Николай Михайлович аах дойдутаагы кылаастаах спорт мастара Василий Чириков, ССРС үгүс түһүлгэлэрин чемпионнара, призера Николай Захаров (Сахааһа), күүстээх мастардар Михаил Ноговицын уонна Виктор Рукавишников бастагы тренердэрэ буолар. Билигин төрөөбүт Амматыгар олорор, үлэһин.

Курбуулауу сырбаппыттын өттүктээн элээрдэр Анатолий Массеев, снбар мас аһыннан элэс ынар куобахтын аһаҕа киирэр Инокентий Красильников, сыһара таас курдук күүстээх быһаһыһардаах Анатолий Гусев, хатыһыгэр эрээри бүтүнүү иһин Николай Пермяков, Чурапчы күүстээх, дэһиттэр тустуук, республика үгүс ахсааннаах күрэхтэһиннэрин призера, СР спордун мастара Афанасий Павлов, көнүл тустууга республика оҕолорго күрэхтэһиннэрин бастагы чемпиока, Чурапчы эрэллэни ааттаммыт, агроном үөрэбэр бараан тустуутун быраһыт Василий Ефремов, тустуу көбүрүгэр, хайыһар да суолугар эрэллээхтик миэстэлэһэр Нурба мччата Гавриил Петров уо.д.а. үгүс бастагы тустууктар Д. П. Коркин талааннаах тренер-буола үүнэригэр сыһамтата суох дьарыктаналларынан, күүрээһиннээх күрэхтэһиннэргэ салаар-толор дэһин билбэһэ киирэллэриннэ көмө, тирэх буолаллара.

Итинник үлүһүйэ туран дьарыктанар бастагы тустууктар суохтара эбита буоллар, «Коркин буочара», «Коркин реуолети» баҕар, суох буолуо этилэр.

Кийилэри—бастагы тустууктары үөрэтэн, дьарыктарыгар баар үчүгэй өртүтэри чөмчүлээн, итэбастэри туоратан, саха төрүт тустуутун хаһааһаһа ыһыгар-чыһыгар днэри, Советскай Союз норуоттарын, араас омук дойдулары тустууларын араас көрүгүнэрин үөрэтэн, улауу тустууктар элбэгэ аһаастарын ырыһаһан, Д. П. Коркин кимнээх да маарыһааһа бэйэтин суолун булан, тобулан, сахалар Россия, Советскай Союз иһин туттар, аан дойду ааттаахтары салгыһаарбыт спортсменнарын иһиэ таһаарбыта.

Чурапчы бастагы тустууктары баар буоланнар, билигинтэн, сахалартан, Россия, Союз, Европа, аан дойду уонна Олимпийскай оонньуулар чемпионнара үүнүлэр днэи аһаҕа, өйдүөх кэриһиһээһинт. Бастагы тустууктарыт спорттивнай эйгэһэ киллэрибт наадааттары кырата суох. Ону ардыгар бийиги, улахан күрэхтэһиннэр чемпионнарыгар, титулларыгар күлүктэтэн, ахтан-саһан аһаһат түгүннэригэр айыһаа суох.

Үөһэ аһаһаһыт үбүдүһүлээх еылга Н. Н. Тарскай биһирдэтэр Саха Республикатын көнүл тустууга хамаанданан уонна биһирдэлээн бастылар иһин күрэхтэһиннэрин улахан көбүрө кулуи тутар. 28-31 күннэригэр бийиги улаууһуугар тэһгэнэр буола. Маһиһа күрэхтэһин Чурапчыга 1968 снллаахха ыһаһаһытыгар бийиги, чураһаһаһа, хамаанданан бастааһыт Н. Н. Тарскай нэһэһиннээх кубогы ыла снлдьыһаһыт. Онтон ыла элбэх сыллар аһаһаһа, биһирдэтэр миэстэһэ снл киир-тэһиһит, оттон кубокка тиксэ иһаһиһит. Арий бийаһа хайаһаһыт?

Константин ПОСТНИКОВ, Российскай Федерация физическай културага үтүөлээх үлэһитэ, Саха Республикатын үтүөлээх тренери.

Снимокка: Д. П. Коркин тэрийэн үлээһинт секция-тыттан саха бастагы көлүөнэ тустууктары иһиллэн тахсыбыттары. Көнүл тустуу секциятын бастагы дьарыктаааччылары (хаһаһаһа) Николай Собакин, Максим Сибиряков, Гавриил Артемьев, тренер Д. П. Коркин, Федор Винокуров уонна Иван Федотов 1966 снллаахха.

